

**Роман М. Остапенко, Віталій С. Ніценко, Оксана М. Кульганік,
Юлія В. Мазур, Валентина В. Деньгуб**

ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЄЮ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Метою роботи є дослідження сучасного стану інноваційної діяльності українських підприємств, виявлення системних бар'єрів, що перешкоджають її ефективному здійсненню, а також обґрунтування комплексу інструментів і організаційних механізмів оптимізації управління інноваційними стратегіями в умовах воєнного та постконфліктного розвитку. У процесі дослідження використано методи системного аналізу, структурно-функціональний та порівняльний методи, метод класифікації та узагальнення, а також табличний метод подання результатів. Встановлено, що оптимізація стратегії управління інноваціями є систематичним процесом вдосконалення підходів до розробки, впровадження та управління інноваційною діяльністю, спрямованим на максимальне розкриття конкурентного потенціалу підприємств. Виявлено, що загальна інноваційна екосистема України залишається недорозвиненою порівняно зі стандартами ЄС, проте воєнні умови прискорили ініціативи з цифрової трансформації, сформувавши унікальне середовище вимушених інновацій. Систематизовано п'ять груп бар'єрів інноваційної діяльності – фінансові, кадрові, управлінські, регуляторні та інфраструктурні, – для кожної з яких визначено конкретні механізми подолання, зокрема залучення міжнародних грантів, впровадження Agile-методологій, адаптація законодавства до стандартів ЄС та розбудова технопарків. Класифіковано шість категорій інструментів управління інноваційною діяльністю: стратегічне планування (Stage-Gate процес), управління портфелем (Матриця інноваційних амбіцій), розподіл ресурсів (оцінка реальних опціонів), оцінювання ефективності (Innovation Scorecard), цифрова трансформація (Agile-розробка) та інструменти міжжавової співпраці (платформи відкритих інновацій). Обґрунтовано поетапну логіку впровадження: від інноваційного аудиту і формування міжфункціональних команд – до пілотних проєктів з подальшим масштабуванням. Визначено, що ефективна оптимізація потребує комплексного використання внутрішніх організаційних механізмів та зовнішніх інструментів підтримки – державних програм, ініціатив ЄС («Горизонт Європа», EU4Digital), а також ресурсів міжнародних фінансових організацій (ЄБРР, USAID). Прогнозується, що українські підприємства, які успішно реалізують стратегії оптимізації, до 2030 року досягнуть рівнів інноваційної діяльності, порівнянних зі стандартами ЄС, зберігаючи конкурентні переваги у секторах нових технологій та забезпечуючи інтеграцію у глобальні інноваційні екосистеми.

Ключові слова: інноваційна діяльність, оптимізація управління, стратегія інновацій, українські підприємства, бар'єри інновацій, Stage-Gate, Agile, інноваційний портфель, цифрова трансформація, конкурентоспроможність.